

Androna del carrer Sant Cristòfol

Premià de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Sant Cristòfol

Coordenades:

Latitud: 41.49054
Longitud: 2.3562
UTM Est (X): 446259
UTM Nord (Y): 4593414

Classificació

Número de fitxa: 08172 - 121
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Restringit
Ús actual: Altres
Titularitat: Privada
Titular: diversos propietaris
Fitxes associades:
[Carrer Sant Cristòfol](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 26/04/2010 - 02:00

Descripció

Passadís transversal i estret ubicat darrera les cases de cós del carrer Sant Cristòfol d'ús comunitari, que afecta a les cases dels números 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63 i 65. Cada casa té el seu propi accés i la sortida es produeix pel carrer de la Plaça. Segons un document consultat facilitat per un dels propietaris, els veïns paguen trenta vuit rals cadascú per l'androna, en data 3 de novembre de 1858.

Història

L'origen del mot és grecollatí, però ja Vitruvi ens parla d'un mateix mot amb significats diferents si utilitzem el grec o el llatí. Així en grec seria la part de la casa reservada pròpiament als homes, mentre que en llatí parlem del passatge estret entre dues parets. Aquesta seria l'accepció que ens ha arribat a nosaltres (androna acusatiu d' andron, que és el nominatiu llatí). Joan Corominas es decanta per l'origen etimològic grec que canviaria posteriorment el significat, adoptant el del llatí. Ens diu que podria tractar-se en un primer moment de les habitacions dels esclaus i mossos, que serien a les parts més humils dels baixos de la casa, i des d'ací el mot passaria naturalment a l'espai adjacent entre una casa i l'altra. Les andrones més característiques, i les primeres que es configuren, són les paral·leles als carrers. De fet, l'estructura urbanística d'aquests pobles es forma al voltant d'un dels seus elements més emblemàtics: la casa de cós. La descripció ens la proporcionen A. Aguadé i J. Codinas: "Els tres elements que formen el total de la casa de cos són: un hort, l'eixida i la casa. De manera que entre dos carrers paral·lels consecutius trobem, en aquest ordre, eixida, casa, carrer i hort. En la part posterior de la casa trobem l'eixida o pati mitjancer tancat. En altres pobles era normal poder accedir per aquesta eixida a un estret carrer o androna, però la gran densitat de Premià de Mar ha comportat un aprofitament màxim del sòl que ha evitat l'aparició de les andrones (sic)". Evidentment que es tracta d'un error, perquè avui encara se'n poden veure unes quantes a Premià de Mar. A més, amb l'evolució urbanística de les poblacions es comencen a construir carrers perpendiculars als primers (de mar a muntanya). També s'amplia l'àrea urbanitzada amb l'allargament de vells carrers i la creació de nous. D'aquesta manera es van formant noves andrones, aquest cop seguint la direcció mar-muntanya, igualment perpendiculars a la direcció de les primeres. Lluís Guardiola (1955), també ens en parla en la seva obra dedicada a Vilassar de Mar i ens diu que tingueren gran utilitat en el temps del contraban, a finals del segle XIX.

Bibliografia

AGUADÉ i BENET, Abdon i CODINAS i GARCIA, Josep (1992). La casa de cos de Premià de Mar. 1992 Inèdit. Arxiu Museu de l'Estampació de Premià de Mar. GUARDIOLA i PRIM, Lluís (1955). Sant Joan de Vilassar. Vilassar de Mar, pàg. 105. MONTLLÓ BOLART, Jordi (1999). Cronos contra la memòria. Les andrones, un element de la nostra identitat cultural oblidat per la societat; dins Zerovuitresquaranta, núm. 108, novembre de 1999. Vilassar de Mar, pàgs.. 11 i 12.

